

4.8 Helsestasjoner (VO nr 52)

4.8.1 Innledning

Helsestasjonens ansvarsområde omfatter svangerskapsomsorg, helsestasjonstjenester for barn 0 – 6 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, helsetjeneste for flyktninger og asylsøkere, fysioterapi for barn og unge og driften av Familiens hus.

Tjenesten retter seg mot barn og unge i aldersgruppen 0 – 20 år og deres familier, og tar sikte på å gi støtte og veiledning slik at familiene fungerer best mulig i utviklings- og oppdragerollen.

Hovedmål:

Tjenesten skal arbeide for å fremme barn og unges fysiske, psykiske og sosiale helse.

4.8.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.8.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2013	Budsjett 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018
Årsverk samlet	24,16	25,84	26,79	26,79	26,79	26,79

I statsbudsjettet 2015 er en andel av veksten i frie inntekter begrunnet med behovet for styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dette gir rom for en økning av bemanningen med 0,5 årsverk jordmor, 0,4 årsverk helsesøster og 0,05 årsverk lege.

Tabell 4.8.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Forslag 2015	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018
Driftsutgifter	19 232	18 052	20 219	20 219	20 169	20 169
Driftsinntekter	4 302	1 587	2 103	2 103	2 103	2 103
Netto driftsutgifter	14 930	16 465	18 116	18 116	18 066	18 066
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.8.3 Behovsvurderinger

Forebyggende arbeid for barn og unge i helsestasjons- og skolehelsetjeneste

Det foregår mye forskning om hva som skjer med et barns utvikling under ulike påvirkninger i tidlig alder. En vet mye om behovet for å fange opp uheldige oppvekstkår og å sette inn tiltak allerede i svangerskap og i første leveår. Oppvekstkårene innvirker både på barnets velferd i øyeblikket og resten av livet med hensyn til psykisk helse, skoleprestasjoner, utdanning, arbeidsliv og foreldreskap i neste generasjon. En rapport fra NIBR 2011:25 konkluderer blant annet med at kommuner som satser på helsestasjon- og skolehelsetjenesten får mindre utgifter til barneverntjenester. Helsestasjonen har i sitt arbeid en unik mulighet for å oppdage uheldige forhold tidlig, og en har en gunstig posisjon til å påvirke gjennom korrigerende tiltak til foreldre og andre. Det tar tid å jobbe strukturert for å lykkes med tiltak, og det er behov for kompetanseheving for å bli bedre på formidlingen.

I statsbudsjettet 2014 ble en andel av de frie inntektene begrunnet med behov for styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dette ga 1,6 årsverk helsesøster, fortrinnsvis til skolehelsetjenesten i barneskolen. Dagens ressurser rekker fortsatt ikke til alle lovpålagte oppgaver. Spesielt har skolehelsetjenesten på barneskoletrinnet lav ressurs, fordi det er mange enheter å forholde seg til. Alle tjenesteområder i enheten beskriver mulighet for mer og bedre forebyggende arbeid overfor gravide, barn og ungdommer med økte ressurser. En ser at barselomsorg, enkeltkonsultasjoner i første leveår, flere hjembesøk, Marte Meo tiltak, ICDP foreldreveiledning, veiledning vedrørende.

barnas behov ved samlivsbrudd, gruppetiltak for elever og tilstedeværelse for elevene i skolene er gode strategier. Med hensiktsmessig arbeid og tiltak vil en lykkes i å redusere antallet saker til barneverntjenesten og kunne bidra til reduksjon i alvorlighetsgrad. En ønsker å bidra til at barn og unge i Ringsaker har en best mulig oppvekst.

Lokaler

Enheten har i dag lokaler spredt på fem steder i kommunen, og dagens lokaler dekker ikke behovet for kontorplass. Helsestasjonslokaler i Brumunddal og i Moelv, samt helsestasjon for ungdom er leide lokaler. Leieforhold for lokalene i Brumunddal og i Moelv går ut i 2016. En vil i den forbindelse vurdere mulighetene for større lokaler.

Familiens hus

Målet for Familiens hus er å fremme trivsel og helse hos barn, unge og deres familier, samt styrke barn og unges oppvekstkår.

Arbeidet i Familiens hus videreføres med samme organisering og med tverrfaglig samarbeid, og med kontinuerlig fokus på gode tilbud, tilrettelegging og synliggjøring av tilbudene. I 2015 skal det jobbes med følgende:

- TIBIR (Tidlig Innsats overfor Barn I Risiko) er en tiltaksmodell anbefalt fra Atferdssenteret for arbeid med barn med atferdsproblematikk. Kommunen har avtale om implementering etter en oppsatt plan og den videreføres i 2015. Modulene retter seg mot arbeid i helsestasjon, avlastning, barneverntjeneste og PP-tjeneste. Moduler fra DUÅ (De Utrolige Årene) kan erstatte moduler i TIBIR og gir en sammenhengende tiltakskjede.
- TI Kvello-programmet videreføres med observasjonskorps i fem barnehager i 2015.
- DUÅ Universalprogram blir videreført i 2015 ved hjelp av økt ramme for helsestasjon.
- En helsesøster i 20 % stilling fortsetter tilbud om Marte Meo veiledning til foreldre som signaliserer samspillproblemer. Tiltaket viser seg å ha gunstig effekt overfor de små barna og det er behov for utvidet kapasitet.
- ICDP (International Children Development Program) foreldreveiledningsprogram for minoritetsspråklige blir videreført gjennom gjeldende rammer. Det er behov for ytterligere utdanning av minoritetsspråklige veiledere. En tilstreber kurs for fire språkgrupper i 2015.
- Modell for arbeid med overvektige barn med gjennomføring av kurs for aktuelle foreldre med tverrfaglig kursledelse, lege, psykolog, helsesøster, og fysioterapeut videreføres i 2015. Aktivitetsgruppe i regi av Kultur og fritid, oppfølgingssamtaler med helsesøstre og fysioterapeuter gjennomføres som oppfølgingstiltak etter kursdag. Arbeidet er tidkrevende dersom en skal lykkes i å oppnå resultater.

Helsestasjonsstruktur

I notatet om parallelle tjenester som ble utdelt og gjennomgått på kommunestyrets rammekonferanse 10.-11. juni 2014 ble det gitt en vurdering av fordeler og ulemper ved dagens helsestasjonsstruktur med fire helsestasjoner i Brumunddal, Moelv, Nes og Brøttum og en helsestasjon for ungdom i Brumunddal. Videre ble det gitt en vurdering av en løsning med to helsestasjoner, en i Brumunddal og en i Moelv, samt en helsestasjon for hele kommunen.

For å oppfylle ansvaret for helse- og omsorgstjenester skal kommunen blant annet tilby helsefremmende og forebyggende tjenester. Helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste er en lovpålagt forebyggende tjeneste. Helsestasjon- og skolehelsetjenesten er et tilbud til gravide og barn og unge i alderen 0 – 20 år. Tjenesten skal arbeide både individ- og miljørettet, med mål om å fremme god helse og gode sosiale og miljømessige forhold for familier samt forebygge sykdom og skader. Tjenesten har et stort potensial for å forebygge, og for å identifisere utsatte gravide, barn og unge. Tilbudet skal omfatte helseundersøkelser, vaksinasjon, veiledning og rådgivning, opplysningsvirksomhet, samarbeid med andre etater og forebyggende arbeid.

I forslaget til statsbudsjett for 2015 foreslås helsestasjons- og skolehelsetjenesten styrket med 200 mill. kroner som del av veksten i kommunenes frie inntekter. Dette kommer i tillegg til styrkingen i 2014 på 180 mill. kroner, til sammen 385 mill. kroner.

På bakgrunn av den nasjonale satsingen på helsestasjons- og skolehelsetjenesten og de forventninger og oppgaver som gjelder forebyggende og miljøskapende helsearbeid på individnivå, på skoler og i lokalsamfunnet for øvrig, foreslår ikke rådmannen nå å gå videre med en strukturendring av helsestasjonsvirksomheten i kommunen.

4.8.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål	Akseptabelt
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Kvaliteten på tjenestene	Ind./brukerundersøkelse	5,0	4,0
Svangerskapskontroll dekningsgrad	Egen måling	95 %	85 %
6 ukers kontroll dekningsgrad	Egen måling	99 %	95 %
2 års kontroll dekningsgrad	Egen måling	98 %	90 %
7 års kontroll dekningsgrad	Egen måling	95 %	90 %
Poliovaksine 2 åringer dekningsgrad	Egen måling	96 %	90 %
Poliovaksine 16 åringer dekningsgrad	Egen måling	90 %	80 %
10. kl. med orientering HFU	Egen måling	100 %	95 %
Dialog med brukerne			
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeidere			
Engasjement og kompetanse			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeiderskap (spm: 2,4,18,32)	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Organisasjon			
Arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	6 %	7,5 %
Ledelse			
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0	4,0
Økonomi			
Økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

4.8.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Styrking helsestasjons- og skolehelsetjenesten samt jordmortjenesten

I statsbudsjett 2015 er 200 mill. kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter begrunnet med behovet for styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten samt jordmortjenesten. For Ringsaker kommune beløper dette seg til 1,2 mill. kroner og helsestasjonens budsjettramme er styrket med tilsvarende beløp. Rammeøkningen er disponert som følger:

Det opprettes 0,5 årsverk jordmor med kr 307.000 som benyttes til å gjennomføre hjemmebesøk til alle familier med nyfødte barn, i henhold til Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorgen fra april 2014, og til koordinering av fagområdet.

Det opprettes 0,4 årsverk helsesøster med kr 228.000 og 0,05 årsverk lege med kr 55.000. Stillingen som helsesøster benyttes til skolehelsetjeneste i barne- og ungdomsskole. Stillingene fordeles med 0,1 årsverk til Brøttum, 0,1 årsverk til Nes og 0,2 årsverk til Brumunddal og en kan styrke tilstedeværelse ved skolene. 0,05 årsverk lege benyttes til å sikre midler til udekket legestilling ved Nes helsestasjon, og frigir 0,1 årsverk helsesøster til ungdomshelsetjenesten som er holdt vakant.

Husleie er økt med kr 500.000 hvert år. Leieforholdene for lokalene i Brumunddal og Moelv går ut i løpet av 2016. Nye leieavtaler må sikre helsestasjonen lokaler som er store nok til å dekke kontorbehovet. En må av den grunn forvente at leieprisen kan bli høyere enn dagens prisnivå. For 2015 benyttes beløpet til engangstiltak innenfor helsestasjonsvirksomheten, evt. avsettes til bruk senere.

Resterende midler på kr 110.000 disponeres til styrking av budsjettposter som inventar, utstyr kontormateriell og reiseutlegg.

Samlet økning gir en god styrking av hele tjenesten, inkludert justering av stillinger fra deltidsstillinger til heltidsstillinger.

Styrking av ungdomshelsetjenesten - rusforebyggende tiltak

Helsestasjonen har fått tilskudd på kr 600.000 fra Fylkesmannen i Hedmark i forbindelse med prosjekt "Tidlig intervensjon – unge og rus" (TIUR) i 2014. Enheten beregner at 1 årsverk helsesøster kan videreføres i 2015. Dette betyr en styrking både av ungdomshelsetjenesten og av det rusforebyggende arbeidet samlet i kommunen. Enheten får en betydelig kompetanseheving gjennom tiltaket.

Reduksjon diverse driftsutgifter

Det generelle prosentvise kuttet på kr 66.000 er foretatt ved å redusere noe på budsjettpostene til medikamenter, opplæring og skyssgodtgjøring.